

bag.: Bonansa). *Espiereta*, veg. supra.

¹ Hi ha un altre passatge de Desclot on l'ed. Buchon posava «avien laïns tanta de calor que presenten consel que fessen una *spillera* hon hi entràs ayre», en una cava del setge de Mallorca, § 40, però l'ed. NCL. hi posa *espirayl* (II, 16.3, i no sabem fins a quin punt allò es fundava en un bon manuscrit).—

² Per més que *spiculum* sigui no sols clàssic sinó també de les glosses (CGL II, 187.4, etc.); *spicula* en altres glosses (I, v, 464.37, etc.) i en rigor quasi es pot dir que *spicularia* no és hipotètic, puix que en glosses hi ha *spicularius* 'el qui porta dard' i *despiculare* 'tirar sagetes', CGL VI, 336; VII, 285.

Espitralat, espitranxat, espitrat, espitregar, espitrellar, V. pit Espitxa, espitxar-se, espixocar-se, V. DCEC (ESPICHE, amb influència de despatxar) Espixorrar-se, V. pixar Esplachnàcies, V. esplancho-(ESPLEN-) Esplaet, V. espau (ESPAI) Esplai, esplaiar, esplaiós, V. espaier (ESPAI) Esplana, esplanada, esplanador, esplanar, V. pla Esplàncnic, esplancho-, V. esplen-

ESPLANDIT, 'eixamplament de les finestres i portals', nom balear, modificació segurament d'*expandit*, amb el sentit d'*expandiment*, per influència de mots relacionats, segurament *esblandir* variant d'*esbandir* 'estendre' o bé —o també— *esplèndid* i *esplanar* (PLA). □ 1.ª doc.: 1858, *DAmen*.

Defineix M. Fullana (*Dicc. de Constr.*, P. d. M., 1974): «eixamplament esbiaixat que es fa a les branques i a la llinda de les finestres i portals, per la part interior, quan la paret és molt gruixuda, per tal d'augmentar l'entrada de claror i que les portes o vidrieres es puguin obrir bé». Indica el sinònim *esqueixada*, que confirma com la idea bàsica ha d'estar més aviat de la banda de 'obrir, badar' que no d'aplanar, esplanar o pla. El que porten els *DFgra.* i *DAmen*. és *esplèndiment* «el sesgo o corte oblicuo que se forma en los huecos de las puertas y ventanas, para que abran más sus hojas o para que entre más la luz: *derrame*», junt amb un sentit abstracte «la extensió de algún sitio o lugar, *capacidad*», que el segon atribueix a *esplèndid* m., i tots dos l'atribueixen també a *esplèndiment*. *AlcM* afegeix que és de Menorca i cita un passatge de *La Ignorància* (1880-90 ---, *esplèndid*, BDLC XIII, 121).

Sembla clar que, com diu el diccionari *AlcM*, és una modificació d'*expandit*, majorment tenint en compte l'alt grau de popularització que ha obtingut aquest verb a l'illa, fins al punt que a Sóller l'usen (*DAG.*) com a sinònim de 'gastar'; i justament el solerí S. Galmés va usar la variant *esplandit* per al de les finestres: «un finestró alt --- de dos palms en quadro i casi tres d'*esplandit*» (*Flor de Card*, 1911, 152). D'altra banda *esplandiment* degué passar (amb evolució popularíssima) a *espaniment* a Menorca, després dissimilat en *espariment*, car A. Ferrer Ginart porta «*esperiments*, es buits», 'l'espai entre biga i biga' i *esperiment* 'el sòtil, el sostre' (*Rond. Men.*, p. 219); i

Moll diu (*MiscAlcover*, 450) que és *esperiment* «tre-ginada de bigues» i a la pagesia *uporimènt*: aquest sembla contenir l'*al-* aràbic (sigui a través de *as-> ar-> al-*, sigui partint de PANDI-MENTUM + *al-*).

En la intercalació de la *-l-* estic d'acord que hi deu haver tingut un paper la influència que suggereix *AlcM* de *pla* i *esplèndid*. El passatge de *La Ignorància* podria donar més versemblança a la d'aquell, en parlar d'un sitial per descansar-hi, però la descripció de Fullana indica que no es pot tractar de res de jeure sinó d'algun seti improvisat per asseure's. Més aviat em sembla que el paper de *pla* (o millor *esplanar*, *aplanar*, etc.) no és el més important, tenint en compte que a Eivissa diuen *esblandit* per l'*esplandit* de portal o finestra (*AlcM*, s. v.) i PzCabr. dóna «eiv. *esplèndi* la luz de un hueco»; i que també a Mallorca es deu haver dit quasi el mateix, almenys amb categoria d'adjectiu, segons el *DAmen*: «desahogado; se dice del balcón, ventana, etc., grande que se abren mucho y que tienen mucha luz, *rasgado*», «(lugar) descubierta, libre de nieblas, vahos y vapores», «(ojos) que se descubren bien --- por los párpados, (boca) grande», «festivo, franco en el trato ---», «*esblandiment*: desahogo --- desembarazo», i fins el verb *esblandir* amb sentits anàlegs.

Tot plegat em sembla demostrar-nos que hi deu haver hagut sobretot influència d'*ESBANDIR*, el qual, com ja hem vist allà, i com diu el mateix Moll (*Supl. al REW*), és «obrir completament» a Conflent i «estendre's el mar per la platja» a l'Empordà; car aquest verb té (a causa de l'encontre amb *brandir*, *blandir*) una variant *esblandir*, reconeguda com a mall. pel mateix *AlcM* i que Escrig 1851 dóna com «*esblandir algú la sebua còlera*: desfogar su cólera, satisfacer su resentimiento». En fi no desconequem que alguns hi deuen haver embolicat, encara més, *esplèndid-esplèndent-esplendor*, car el mateix *DAmen*. també admet *esblandent* «resplandeciente» i *esblandor* «resplendor».

Esplanissada, V. pla

Esplantofar, eiv., en aparença derivat de *plantofa* = *pantufla*, però com que és una mica estranya la formació de tal derivat, seria important fer conèixer frases oïdes a gent senzilla i sense preocupacions lingüístiques per veure si «donar molta fona» s'ha de pendre realment en el sentit d'*'amplada'* (cf. *fonera* 'profunditat, fondària marina, etc.'), no es tractés d'un mosàrab EX-PROFUNDARE amb metàtesi i *t* i *l* arabitizants (la identificació etimològica que fa *AlcM* d'aquest *fona*, d'altra banda, és també molt suspecta).

Esplatir, definició errònia en *AlcM* i etim. pitjor: és *espletir* d'*ESPLET* *Esplatxar, V. platxa (CLAPA) Esplè, V. esplen- Esplec*, mala pron. d'*esplet* *Esplegadis, esplegar, V. plegar Espleit, espleitar, V. esplet*

ESPLEN- o ESPLENO-, forma prefixada del ll. *splen*, pres gr. *σπλήν, σπληνός*, 'melsa'. □ 1.ª doc.: